

Kompendium wiedzy o podatku akcyzowym

orzecznictwo
interpretacje
objaśnienia

Mariusz Charkiewicz

KOMPENDIUM WIEDZY
O PODATKU AKCYZOWYM
ORZECZNICTWO, INTERPRETACJE, OBJAŚNIENIA

MARIUSZ CHARKIEWICZ

KOMPENDIUM WIEDZY
O PODATKU AKCYZOWYM
ORZECZNICTWO, INTERPRETACJE, OBJAŚNIENIA

Temida 2

Białystok 2024

Redaktor Naukowy Wydawnictwa Temida 2: Dariusz Kijowski

Rada Naukowa Wydawnictwa Temida 2:

Przewodniczący Rady Naukowej Wydawnictwa Temida 2: Rafał Dowgier

Członkowie z Uniwersytetu w Białymstoku: Stanisław Bożyk, Leonard Etel, Ewa M. Guzik-Makaruk, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski, Cezary Kulesza, Agnieszka Malarewicz-Jakubów, Piotr Niczyporuk, Maciej Perkowski, Mariusz Popławski, Emil W. Pływaczewski, Marzanna Poniatowicz, Stanisław Prutis, Walerian Sanetra, Joanna Sieńczyło-Chlabicz, Ryszard Skarzyński, Halina Święczkowska, Mieczysława Zdanowicz

Członkowie z Polski: Adrian Chabowski (Uniwersytet Medyczny w Białymstoku), Katarzyna Dudka (UMCS w Lublinie), Sabina Grabowska (Uniwersytet Rzeszowski), Edward Gniewek (Uniwersytet Wrocławski), Adam Górski (Uniwersytet Jagielloński), Bogumił Pahl (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), Lech Paprzycki (Sąd Najwyższy), Piotr Stanisławiszyn (Uniwersytet Opolski), Maria Zabłocka (Uniwersytet Warszawski), Mariusz Załucki (Krakowska Akademia Frycza Modrzewskiego, członek Komitetu Nauk Prawnych PAN)

Członkowie zagraniczni: Lidia Abramczyk (Państwowy Uniwersytet im. Janki Kupały w Grodnie, Białoruś), Vladimir Babčák (Uniwersytet w Koszycach, Słowacja), Renata Almeida da Costa (Uniwersytet La Salle, Brazylia), Maria Pia Baccari (Libera Università degli Studi Maria Ss. Assunta di Roma, Włochy), Chris Eskridge (Uniwersytet w Nebrasce, USA), José Luis Iriarte Ángel (Uniwersytet Navarra, Hiszpania), Bernhard Kito-us (Uniwersytet w Rennes, Francja), Martin Krygier (Uniwersytet w Nowej Południowej Walii, Australia), Petr Mrkyvka (Uniwersytet Masaryka, Czechy), Marcel Alexander Niggli (Uniwersytet we Fryburgu, Szwajcaria), Sławomir Redo (Uniwersytet Wiedeński, Austria), Bernd Schünemann (Uniwersytet w Monachium, Niemcy), Sebastiano Taffaro (Uniwersytet w Bari, Włochy), Wiktor Trinczuk (Kijowski Narodowy Handlowo-Ekonomiczny Uniwersytet, Ukraina)

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiejkolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978-83-67169-23-3

Recenzenci: Andrzej Gorgol, Krzysztof Lasiński-Sulecki

Opracowanie graficzne i typograficzne: Jerzy Banasiuk

Projekt okładki: Jerzy Banasiuk

Redakcja techniczna: Jerzy Banasiuk

Korekta: Bogumiła Mancewicz

Wydawca: Temida 2

Spis treści

Wykaz ważniejszych skrótów	9
Wprowadzenie.....	11

Rozdział I

CHARAKTERYSTYKA PODATKU AKCYZOWEGO (13)

1. Podatek akcyzowy a podatek VAT	15
2. Regulacja krajowa i unijna	17
3. Podmioty akcyzy od wyrobów akcyzowych.....	17
4. Podmioty podatku akcyzowego w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych	21
5. Podmioty podatku akcyzowego w świetle indywidualnej interpretacji przepisów prawa podatkowego	23
6. Podmioty akcyzy od samochodów osobowych	30
7. Zwolnienia podmiotowe.....	32

Rozdział II

PRZEDMIOT OPODATKOWANIA. ORGANY WŁAŚCIWE W ZAKRESIE AKCYZY

1. Przedmiot opodatkowania akcyzą.....	33
2. Opodatkowanie akcyzą energii elektrycznej.....	39
3. Opodatkowanie akcyzą wyrobów węglowych.....	42
4. Opodatkowanie akcyzą suszu tytoniowego	44
5. Opodatkowanie akcyzą wyrobów gazowych.....	53
6. Opodatkowanie akcyzą samochodów	53
7. Organy podatkowe właściwe w sprawie akcyzy.....	56

Rozdział III

OBOWIĄZEK PODATKOWY W AKCYZIE.
ZGŁOSZENIE REJESTRACYJNE

1. Pojęcie obowiązku podatkowego w akcyzie	57
2. Energia elektryczna.....	61
3. Susz tytoniowy.....	73
4. Wyroby gazowe.....	78
5. Samochody osobowe	79
6. Zgłoszenie rejestracyjne do Centralnego Rejestru Podmiotów Akcyzowych.....	81

Rozdział IV

ZWOLNIENIA PRZEDMIOTOWE Z AKCYZY

1. Zwolnienia od akcyzy	87
2. Zwolnienie od akcyzy energii elektrycznej.....	90
3. Wyroby energetyczne	94
4. Ubytki wyrobów akcyzowych lub całkowite zniszczenia wyrobów akcyzowych.....	96
5. Wyroby nieprzydatne do spożycia	97
6. Alkohol etylowy i napoje alkoholowe.....	98
7. Paliwa silnikowe nabywane wewnątrzwspólnotowo albo importowane, przeznaczone do użycia podczas transportu i przywożone w standardowych zbiornikach użytkowych pojazdów silnikowych oraz zbiornikach gazu, zamontowanych w pojemnikach specjalnego przeznaczenia, statków powietrznych lub jednostek pływających.....	108
8. Wyroby akcyzowe przemieszczane na własny użytek na cele niehandlowe	108
9. Wyroby tytoniowe oraz napoje alkoholowe przesyłane okazjonalnie	109

10. Wyroby węglowe	110
11. Wyroby gazowe	11
12. Samochody osobowe	113
13. Wyroby tytoniowe	114
14. Pozostałe wyroby akcyzowe	115

Rozdział V

ZAWIESZENIE POBORU AKCYZY

1. Procedura zawieszenia poboru akcyzy	121
2. Warunki stosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy	122
3. Niezastosowanie procedury zawieszenia poboru akcyzy	129
4. Przemieszczanie wyrobów akcyzowych poza procedurą zawieszenia poboru akcyzy	131

Rozdział VI

DEKLARACJE AKCYZOWE, ZABEZPIECZENIA, ZWROT AKCYZY

1. Deklaracje w podatku akcyzowym	135
2. Składanie deklaracji podatkowych	135
3. Rodzaje deklaracji podatkowych	141
4. Zabezpieczenia akcyzowe	143
5. Podmioty zobowiązane do złożenia zabezpieczenia akcyzowego ..	144
6. Wspólne zabezpieczenie akcyzowe	145
7. Zabezpieczenie złożone przez osobę trzecią	145
8. Użyczenie zabezpieczenia	146
9. Rodzaje zabezpieczeń akcyzowych	147
10. Zwolnienie z obowiązku składania zabezpieczenia akcyzowego .	148
11. Formy zabezpieczenia akcyzowego	149

12. Zwrot akcyzy.....	149
13. Wiążąca Informacja Akcyzowa (WIA).....	154

Rozdział VII

PODSTAWA OPODATKOWANIA, STAWKI PODATKOWE, ZNAKI AKCYZY, SYSTEMY AKCYZOWE

1. Podstawa opodatkowania i stawki podatkowe w akcyzie.....	155
2. Formy stawek akcyzowych	156
3. Aktualnie obowiązujące stawki podatku akcyzowego.....	156
4. Znaki akcyzy	157
5. Ogólne zasady stosowania znaków akcyzy	158
6. Zwolnienie z obowiązku oznaczania znakami akcyzy	159
7. Rodzaje znaków akcyzy.....	168
8. Procedura otrzymania znaków akcyzy.....	170
9. Ważność znaków akcyzy	172
10. System przemieszczania oraz nadzoru wyrobów akcyzowych EMCS (Excise Movement and Control System).....	173
11. System śledzenia wyrobów tytoniowych Track & Trace.....	175
Wykaz źródeł.....	179

Celem autora niniejszego opracowania było przedstawienie w maksymalnie skondensowanej formie zaktualizowanych na 2024 r. zagadnień z zakresu podatku akcyzowego, które w mniejszym lub większym stopniu są realizowane w procesie nauczania prawa podatkowego. Niniejsza praca koncentruje się na przepisach ustawy z 6.12.2008 r. o podatku akcyzowym, dyrektywach Rady Unii Europejskiej, rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej, materiałach internetowych publikowanych przez Ministerstwo Finansów, interpretacjach indywidualnych przepisów prawa podatkowego, komentarzach oraz orzecznictwie sądów administracyjnych.

Autor publikacji jako wieloletni praktyk oraz teoretyk, dostrzegając braki na rynku wydawniczym dotyczące zaktualizowanej analizy w jednej, zwięzłej publikacji o podatku akcyzowym, postanowił tę lukę wypełnić, starając się sprostać rozbudowanej, skomplikowanej oraz trudnej w interpretacji ustawie o podatku akcyzowym. „Kompendium wiedzy o podatku akcyzowym. Interpretacje, orzecznictwo, objaśnienia” to publikacja napisana czytelnym oraz prostym w odbiorze językiem, adresowana do studentów studiów prawniczych, ekonomicznych i administracyjnych.

Książka składa się z siedmiu rozdziałów, w których przedstawiono takie zagadnienia, jak: charakterystyka podatku akcyzowego, przedmiot opodatkowania akcyzą, obowiązek podatkowy w akcyzie, zgłoszenie rejestracyjne w akcyzie, zwolnienia z akcyzy, zawieszenie poboru akcyzy, deklaracje akcyzowe, zabezpieczenia akcyzowe, zwrot akcyzy, stawki podatkowe w akcyzie, znaki akcyzy czy systemy akcyzowe. Poruszone kwestie zostały wzbogacone o tabele wyróżniające najważniejsze informacje oraz schematy, które umożliwiają lepsze zrozumienie analizowanej ma-

terii. W opracowaniu wskazano również wprost na te regulacje prawne, których znajomość jest kluczowa do poznania specyfiki podatku akcyzowego. Uwzględniono także stosunkowo liczne zmiany stanu prawnego dotyczące akcyzy.

Reasumując, „Kompendium wiedzy o podatku akcyzowym. Interpretacje, orzecznictwo, objaśnienia” poprzez poruszenie wszelkich niezbędnych zagadnień dotyczących podatku akcyzowego, zaktualizowanych zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów, jest pozycją skierowaną do studentów, kursantów kursów na doradców podatkowych, aplikantów, urzędników oraz praktyków stawiających „pierwsze kroki w akcyzie”.

Autor

Mariusz Charkiewicz – doktor nauk prawnych, adwokat, agent celny, mediator wpisany na listę Mediatorów Sądowych przy Sądzie Okręgowym w Białymstoku, członek Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego, właściciel sieci kancelarii adwokackich. Wykładowca i nauczyciel akademicki w Katedrze Prawa Finansowego i Prawa Podatkowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w latach 2020–2023, Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu oraz WSPiA Rzeszowskiej Szkole Wyższej. Wykładowca w Krajowej Izbie Doradców Podatkowych, księgowy według wymagań określonych przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, sekretarz sądowy wpisany na listę przy

Sądzie Okręgowym w Białymstoku, członek Centrum Informacji i Organizacji Badań Finansów Publicznych i Prawa Podatkowego Krajów Europy Środkowej i Wschodniej – Stowarzyszenie przy Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Absolwent szeregu studiów podyplomowych z zakresu prawa podatkowego, karno-skarbowego i gospodarczego oraz studiów podyplomowych Master of Business Administration. Były pracownik organu administracji skarbowej, wymiaru sprawiedliwości, organów ścigania oraz były członek Rady Podatkowej Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.

Na co dzień doradza podmiotom instytucjonalnym oraz osobom fizycznym, reprezentuje podatników w sporach z administracją skarbową. Autor oraz współautor ponad 100 publikacji z dziedziny prawa podatkowego. Organizator konferencji naukowych w ramach działalności fundacji oraz spółki zajmującej się popularyzacją nauk prawnych.

Z recenzji

[...] Stanowi ono unikalną inicjatywę wydawniczą o innym charakterze niż dostępne na rynku komentarze, monografie, artykuły w periodykach naukowych. Jak już wspomniano, kompendium wyróżnia się syntetycznym i praktycznym podejściem do złożonego zagadnienia uregulowań podatku akcyzowego.

dr hab. Andrzej Gorgol, prof. UZ

[...] Autor zaprezentował kluczowe przepisy regulujące opodatkowanie akcyzą wraz z odniesieniami do wyroków sądów administracyjnych oraz interpretacji urzędowych.

[...] Autorowi udało się w sposób możliwie przystępny zaprezentować kluczowe elementy prawnej regulacji akcyzy i położyć przy tym nacisk na zagadnienia często stające się przedmiotem sporów.

dr hab. Krzysztof Lasiński-Sulecki, prof. UMK

Temida 2

Wydawnictwo Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Prawa
Uniwersytetu w Białymstoku

ul. Mickiewicza 1, 15-213 Białystok

tel. 85 745 71 68, fax 85 740 60 89

e-mail: temida2@uwb.edu.pl <http://www.temida2.uwb.edu.pl>